

Høringssvar – forslag om endring i utlendingsforskriftens regler om nemndmøtebehandling som berører barn

Jussformidlingen er et gratis, landsdekkende rettshjelptiltak som drives av viderekomne jusstudenter ved Universitetet i Bergen. Hos Jussformidlingen er det til enhver tid 30 ansatte, hvorav 21 saksbehandlere og daglig leder jobber fulltid. Vi tilbyr gratis rettshjelp og juridisk bistand til privatpersoner. Vi arbeider hovedsakelig med rettsområder hvor sakene er av særlig velferdsmessig betydning. Utlendingsrett er et av Jussformidlingens kjerneområder, og vi bistår klientene våre i klageprosesser i UDI og UNE. Ettersom et gjennomslag for endringen vil påvirke en del av vår klientgruppe, vil vi knytte noen bemerkninger til høringsnotatet.

1. Generelle merknader

Jussformidlingen er positive til forslaget om å endre utlendingsforskriftens regler. Som vi også fremholdt i vårt høringssvar i 2021 mener vi behandling av saker med personlig oppmøte i større grad vil ivareta hensynene til å opplyse saken best mulig, samt den allmenne tilliten til saksbehandling og avgjørelser hos UNE.¹

I høringsnotatets *punkt 3.2* vises det til hensynet til rettsikkerhet. Jussformidlingen er av den oppfatning at det lave antallet utlendingssaker som behandles i nemndmøte i dag, ikke i tilstrekkelig grad sikrer den enkeltes rett til kontradiksjon. Fysisk oppmøte i nemnd, gjør at utlendingen oppfatter prosessen som langt mer betryggende og rettferdig. Mange har mangelfulle skrive- og leseferdigheter, og gjør seg langt bedre forstått muntlig. Dette taler generelt sett for at flere saker bør behandles i nemndmøte. I saker som berører barn gjør dette seg gjeldende med enda større styrke. Å senke terskelen for når man behandler en sak i nemndsmøte vil, slik Jussformidlingen ser det, ivareta rettsikkerheten og hensynet til kontradiksjon hos de berørte på en langt bedre måte enn hvis saken avgjøres av en nemndleder alene.

2. Spesielle merknader

2.1 Hensynet til barnets beste

På side 5 i høringsnotatet vises det til vurderingen departementet har gjort vedrørende om det bør oppstilles mer detaljerte føringer for hvilke saker som berører barn som bør behandles i nemndsmøte.² Det har vist seg at resultatet blir omgjøring i over 50 prosent av sakene hvor vedtak fra UDI eller UNE blir prøvd for domstolene.³ Jussformidlingen mener behandling i nemndmøte vil øke sannsynligheten for at flere av vedtakene fra UNE blir korrekte i første omgang. Departementets konklusjon er at det vil være for vanskelig å oppstille slike føringer siden det er ulike og sammensatte forhold. Vi mener hensynet til barnets beste må være et tungtveiende argument i alle saker hvor barn blir berørt, og at det derfor på tross av hensynet til effektivitet bør innføres mer detaljerte regler for når saker skal kvalifisere til nemndmøtebehandling. Fafo-rapporten om høring av barn i utvisningssaker peker også på viktigheten av direkte og muntlig høring i denne type saker.⁴ Utvisning av en omsorgsperson til et barn vil være en reaksjon av svært inngripende overfor de berørte. Derfor mener vi det bør gjennomføres langt flere nemndmøter enn det gjøres pr. dags dato. Vi mener at hensynet til rettsikkerhet, kontradiksjonsmuligheter og barnets beste må veie tyngre enn hensynet til effektivitet i disse sakene. Det vil derfor ikke være

¹ [Høringsbrev - endringer i saksbehandlingen mv. i Utlendingsnemnda - regjeringen.no](#)

² [høringsnotat-endring-i-utlendingsforskriftens-regler-om-nemndmotebehandling-i-utvisningssaker-som-berorer-barn.pdf \(regjeringen.no\)](#)

³ [Rettsaker i 2022 - Utlendingsnemnda \(UNE\)](#)

⁴ [Om høring av barn i utvisningssaker | Fafo-rapport 2022:16](#)

tilstrekkelig å kun senke terskelen for hvilke saker som skal behandles i møte. Hensynet til *økonomisk effektivitet*, slik departementet viser til, kan ikke veie tyngre enn de rettsikkerhetsgarantier som nemdmøte gir, og bør ikke brukes som et generelt forbehold.

2.2 Om høringsnotatets punkt 6

I høringsnotatets punkt 6 på side 7 står det at «[d]et forutsettes imidlertid at endringsforslaget ikke vil føre til en større økning i antallet nemdmøtesaker, og at dette kan håndteres innenfor gjeldende budsjett-rammer». Jussformidlingen stiller seg kritisk til dette. Vi mener hensynene til rettsikkerhet og tillit ut- hules dersom det ikke åpnes for en betraktelig økning av antallet nemdmøter. Hvis endringen ikke åpner for en realitetsendring ved at flere saker skal gjennomføres som nemndmøte faller hensynet bak end- ringen bort. Jussformidlingen er av den oppfatning at hensynene til økonomiske og administrative kon- sekvenser vektlegges i for stor grad på bekostning av hensynene til rettssikkerhet og tillit.

Med vennlig hilsen
Jussformidlingen

Ingrid Haugset Hagen
Saksbehandler

Eivind Rand Øyre
Leder for Rettspolitisk utvalg

Vivian Tveite
Daglig leder